

Marianella (Nápoly mellett), 1696. szeptember 27. +Pagani (Nápoly mellett), 1787. augusztus 1.

Ligouri Alfonz Mária régi, nemes nápolyi családból származott, nyolc testvér között ő volt a legidősebb. Atyja ellentengernagyi rangban szolgált a királyi hajóhadnál, az ő kívánságára Alfonz jogot tanult. Még nem volt tizenhét éves, amikor tanulmányait kiváló eredménnyel bevégezve a polgári és egyházi jog doktora lett. Kétéves gyakornokság után önálló ügyvédként kezdett működni és egymás után nyerte meg a rá bízott pereket.

Huszonhét évesen vállalta el a gravinai herceg milliós értékre menő perét a toszkánai nagyherceggel szemben -- és ezt a pert elvesztette. Ettől úgy megrendült, hogy elhagyta a jogász pályát, és elhatározta, hogy pap lesz. Először az oratoriánusok közé akart lépni, de ezt atyja konokul megakadályozta. Ezért világi pap lett. Teológiai tanulmányai végeztével felszentelték, és Nápolyban kezdett lekipásztorkodni, nagyon modern módon. Belépett egy világi papokból álló missziós társulatba. E társulat szellemének megfelelően szorgalmazta a lekipásztorok mellett segítő hívek kiképzését. A hagyományos kereteken kívül is hitoktatásokat tartott a tudatlan népnek, és megszervezte a szegények és betegek gondozását. Prédikációiban nagyon világosan, tárgyilagosan és egyszerűen beszélt, annyira, hogy a kor barokk cirádáihoz szokott füleknek elviselhetetlennek tűnt a stílusa. Ám épp komoly, egyszerű és tárgyilagos tanításával vonzotta maga köré a férfiakat.

Ez a sokoldalú tevékenység azonban annyira igénybe vette a szervezetét, hogy súlyos beteg lett, és hosszabb időre fel kellett hagynia a munkával. Alfonz ekkor harminchat éves volt, és most következett élete második nagy fordulata. Lábadozásának idejét egy Scala nevű kis hegyi városban töltötte, az Amalfi-öböl felett. Észrevette a hegyi pásztorok és parasztok mérhetetlen elhagyatottságát, akiket soha nem kerestek fel papok, noha a püspöki székhely mindössze két óra járásnyira volt a vidéktől. Elhatározta, hogy segíteni fog ezen a nyomorúságon. Hosszas gondolkodás és imádság után ő, aki korábban a nagyváros lekipásztora volt, úgy határozott, hogy szerzetet alapít, amelynek rendeltetése a vidék elhagyatott népének lelki gondozása lesz. Így alakult meg 1732-ben a Redemptoristák, a Megváltóról nevezett missziós papok társulata. Csakhogy ez a korszak, amelyben a racionalizmus és az államegyháziság szelleme uralkodott, mindennek kedvezett, csak egy új rend születésének nem. Alfonz azonban állhatatosan küzdött terve megvalósulásáért. Mint jogász megtalálta a formát, mellyel a Nápolyi királyság területén megindíthatta az új társulatot. S akkor is, amikor a helyzet teljesen kilátástalan volt, mert két

első társa cserbenhagyta, sőt a szószékről nyilvánosan gyalázták mint a góg példaképét és annak mintáját, hogyan alázza meg Isten a felfuvalkodottakat, ő hűséges maradt felismert küldetéséhez.

A Redemptoristák kongregációja 1749-ben nyerte el a pápai jóváhagyást, és hamarosan -- különösen amikor Hofbauer Szent Kelemen az Alpoktól északra fekvő országokba is elvitte a rendet -- az Egyház legnagyobb újkori férfi szerzetévé fejlődött, amely mind a mai napig tevékenykedik, főleg népmissziókban és lelkipásztorkodásban.

A nők számára Alfonz szemlélődő rendet alapított. Ezek az apácák, akik a Redemptorisszák nevet viselik, számbelileg jóval kevesebben vannak, mint a redemptoristák, de a rendjük ma is széles körben elterjedt.

A Redemptoristák alapításának lebonyolítása általánosan jellemző Alfonz cselekvésmódjára: soha nem teljesen kidolgozott tervekkel lépett elő, hanem nyitott szemmel figyelte a konkrét igényeket, és azoknak megfelelően cselekedett. A megoldásokat mindig az apróságokkal kezdte. Így például amikor kiderült, hogy a kongregációba lépő laikus testvérek gyakran teljesen műveletlenek, azonnal összeállított számukra egy számtankönyvet és egy kis olasz nyelvtant, hogy a nyelvi alapismereteket is megszerezhessék.

A mezőkön és a szőlőhegyeken gyakran hallotta a dolgozó emberek énekét. Felfigyelt rá, hogy a nép mennyire szeret énekelni, s milyen szép dallamaik vannak, de mennyire silányak, olykor erkölcstelenek szövegeik. Ezért szövegeket írt a népi dallamokhoz, sőt, maga is komponált dallamokat, melyeket a nép átvett! Így anélkül, hogy különösebb irodalmi törekvései lettek volna, helyet kapott az itáliai irodalomtörténetben mint népdalköltő, és dalai ma is élnek a nép ajkán. Az egyik dala, a Tu scendi dalle stelle, (A csillagok közül szállsz le) mint karácsonyi ének él a hegyi dudások között, de felhangzik nagyzenekari feldolgozásban is.

A szükség tette Alfonzot moralistává is. Úgy akarta ugyanis, hogy a kongregáció tagjai mint igazi misszionáriusok ne csupán népszerű szónokok legyenek, hanem az egyes emberek lelkipásztori gondozásában, főleg a gyóntatószékben, alapos felkészültséggel tudjanak dolgozni. Ezért nagy gondot fordított munkatársai teológiai, különösképpen pedig erkölcstani képzésére. Igen ám, de a meglévő kézikönyvek hosszadalmasak voltak és Alfonz úgy ítélte, hogy nem is elég alaposak. Ezért hozzáfogott egy erkölcstani tankönyv megírásához. Többéves munkával átdolgozta az egész erkölcstant. Munkájához nagy segítséget nyújtott jogi műveltsége, pontos fogalmazási készsége, továbbá az a sok tapasztalat, amelyre mint

nagyvárosi lelkipásztor, népmisszionárius és lelkiprátorat-vezető tett szert. Ezt a saját növendékei „házi használatára” szánt munkát az egyszerűség kedvéért nem kézzel másoltatta a hallgatókkal, hanem Velencében, Reimondininél kinyomatta. Ezzel -- megint csak eredeti szándékától függetlenül -- megalkotta az újkori erkölcssteológia klasszikus művét, amely magában foglalta az előző századok lelkipásztori ismereteit. Józan középutat tartott a rideg janzenizmus és a gátlástalan lazaság között, s így irányadó lett a következő századok moralistái és lelkipásztorai számára. Kétségtelen, erkölcsstana kazuisztikus, azaz sok konkrét esetet tárgyal, de ez mindannyiszor elengedhetetlen, ha egy szerző az élet közelében akar maradni.

Hasonló jellegű számos kisebb lélegzetű munkája is, amelyekkel nagy hatással volt a népi jámborság alakulására. Ezekben is kora szükségleteit elégítette ki. Már ügyvéd korában tagja volt a Mária- kongregációnak, és kedves volt számára az oratoriánus, illetve jezsuita lelkiség. A kor igényeinek megfelelően válogatta ki a lelki élet fontos elemeit, és népszerű formába öltöztette azokat. Így írta egymás után sokáig keresett műveit, mint pl. Az imádság erős fegyvere, A megélt Krisztus-szerelem, Az örökkévalóság fényében való élet, Mária dicsősége, és mindenekelőtt: Látogatás a szentségi Jézusnál és Máriánál.

Alfonz központi gondolata az Isten megváltó szeretete iránti csodálattal telt hála. Nem véletlen, hogy alapítását is a Megváltóról nevezte el. Egyébként a ferencesekre jellemző áhítatos tisztelet a kisdéd Jézus jászolánál, a Krisztus megváltó halála feletti elmélkedések, az eucharisztikus jelenlétért kifejezett hála, a Megváltó édesanyjának, Máriának szüntelen tisztelete éppen úgy ebből az alapgondolatból fakadtak, mint az a fáradhatatlan tevékenység, amellyel Alfonz -- amellet, hogy kiadásra készítette elő tudományos és népszerűsítő munkáit, és irányította az egyre nagyobb méreteket öltő szerzetet -- arra is talált időt, hogy népmissziókat és lelkiprátoratokat tartson. De tett egy fogadalmat, mely szerint soha, egyetlen órát sem enged üresen elfutni, hanem minden idejét Krisztus megváltói művének szolgálatába állítja.

Végezetül még a püspökség terhe is a vállára nehezedett. Jóllehet a mi fogalmaink szerint a Santa Agata dei Goti egyházmegye, amelyet Alfonz hatvanhat éves korában vett át, nem volt nagy, mégis utolsó erejét is kiszívta belőle, mert egyik kortársa szerint ez az egyházmegye olyan, mint „egy mindenféle vadállattal teli lepedő”, amit Szent Péter látott. Ezt kellett Alfonznak rendbe hoznia. Püspökségét tizenhárom évig viselte, de közben sokat betegeskedett. Hetvenkét éves volt, amikor a köszvény is gyötörni kezdte. Ennek következtében lett olyan, ahogy általában a művészek ábrázolják: vékony, kicsit meggörbült öregember. Betegágát könyvekkel bátyázta körül, és az ágy végébe egy órát állíttatott, hogy az figyelmeztesse: életének minden percét Isten országa javára kell szentelnie. Többször kérte a püspökség alóli felmentését, de a pápa ezt válaszolta: „Boldog vagyok, ha Ligouri püspök a betegágyból kormányozza egyházmegyéjét.” Csak hetvenkilenc évesen kapta meg az engedélyt, hogy

elbúcsúzzon az egyházmegyétől, és visszatérjen redemptorista testvérei közé.

És ekkor még tizenkét év állt előtte! Ezeket az éveket Nápolytól délre, a Pagani melletti kolostorban töltötte, s az idő múlásával gyarapodó szenvedések egyre inkább megérlelték. Súlyos lelkiismereti kételyek gyötörték olykor. Ilyen perceiben a környezet riadtan hallgatta az öregember nyöszörgő imádságát: „Istenem, ne taszíts el magadtól, hiszen a pokolban nem szerethetlek téged!”

Mások számára azonban mindvégig megmaradt a világosan látó, határozott, jó tanácsadónak. És hű maradt hozzá humora is, amely rá mindig jellemző volt. Akkor is, amikor a kolostori közösség lustálkodó hétalvói bíralták amiatt, hogy a munkától kimerült testvéreinek nyugalmat, böjtöt és gyógyteákat rendelt. Vagy amikor öreg, a plébánia ellátására már képtelen papokat, akik lemondani nem akartak, finoman úgy mozdított ki a helyükből, hogy kinevezte őket székesegyházi kanonoknak.

1787. augusztus 1-én halt meg, kilencvenegy éves korában, rendtestvérei körében, Paganiban. XVI. Gergely pápa 1839-ben szentté, IX. Pius pápa pedig 1871-ben egyházdoktorrá avatta. Ünnepe még 1839- ben bevették a római naptárba, augusztus 2-re. 1969-től augusztus 1-én ünnepeljük.